

*lokale ag. 21
12/13*

Conventie

Theo Litjens

X

DE TOORTS

39

APRIL 1996, 14E JAARGANG

Contactblad van het IVN

afdeling Haarlem en omstreken

*Kop als 4
afdrukk.*

*Lokale agenda 21
Diabestand, een nieuw fenomeen
Tentoonstelling IVN*

IVN ZAKELIJK

"De Toorts" is het contactblad van de IVN afdeling Haarlem en omstreken. Het IVN Vereniging voor natuur- en Milieuedukatie is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten, die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu. Verspreid over Nederland heeft het IVN ruim 180 afdelingen. Meer dan 16.000 leden zetten zich actief in voor natuur en milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten.

BESTUUR VAN DE AFDELING HAARLEM EN OMSTREKEN

Voorzitter

A.P. Hagens, Soestdijkstraat 30, 2012 KS Haarlem, Tel.023 5312427

Secretaris

Mw. J. de Vries, Zwitserlandstraat 82, 2034 BN Haarlem, Tel.023 5331557

2e secretaris

Vakant

Penningmeester

Mw. C.C. Allaert, Spaarndamseweg 270 rood, 2021 KB Haarlem

Leden:

H.P.J. van Bakel, Brederodelaan 39, 2061 KG Bloemendaal, Tel.023 5393507

Mw. A. Wegman, C.Koetsstraat 58, 2036 AB Haarlem, Tel.023 5352224

Jacq. de Jong, F. Netscherstraat 18, 2024 KS Haarlem, Tel. 023 5254941

Coördinatoren werkgroepen:

Werkgroep Exkursies: Eric van Bakel, Tel. 023 5393507

Werkgroep Publiciteit: Jan Rooymans, Tel. 023 5246488 5286186

Werkgroep Groene Winkel: Cock Meijer, Tel. 023 5247437

Werkgroep Kursussen: Anneke Wegman, Tel. 023 5352224

Werkgroep Kinderen: Vacature

Werkgroep Tentoonstellingen: Jacques de Jong, Tel. 023 5254941

Werkgroep "De Toorts": Theo Litjens, Tel. 023 5280173

Werkgroep Lezingen: Jan-Willem van Velzen, Tel. 023 5291207

Jaarbijdrage (Leden en donateurs) f 25,-

Te storten op girorekening 5007954 t.n.v. IVN-afdeling Haarlem en Omstreken.

Leden ontvangen tevens "Mens en natuur" van het landelijk IVN.

Materiaalcoördinator

Annelies Botschuyver, Tel. 023 5317756

Ledenadministratie

Mw. J. de Vries, Zwitserlandstraat 82, 2034 BN Haarlem, Tel. 023 5331557

Redactie van "De Toorts"

Yvonne Beerthuizen, Caroline Dijkman, Jacques de Jong, Theo Litjens

Redactieadres

Jacq. de Jong, F. Netscherstraat 18, 2024 KS Haarlem, Tel. 023 5254941

Distributie van "De Toorts"

Tel. 023 5263735

Martin zegt dat "men" er van uitgaat dat de kwaliteit beter is als voor een excursie betaald moet worden.

Zondag j.l., tijdens een IVN-strandwandeling, vertelde een deelneemster dat deze wandeling in Zandvoort op de Kabelkrant was geweest. (Mede) daardoor was er grote belangstelling voor deze excursie. Martin vraagt of wij dit idee

... ook merkt op dat dit

Kindernoeck

Mondiaal Café

Lokale agenda 21

Wijzigingen ledenbestand

Waarom een denne-appel hard is als een kegel

Diabestand, een nieuw fenomeen

Doorlopende voorstelling

Gidsen op 't Spoor

Nieuws uit de Groene Winkel

Voorjaarsgroencursus: "Natuur in de stad"

Persberichten

Wij maken ons drukker over de dieren dan zichzelf

De Heimanshof

10

12

13

14

15

16

17

18

19

19

20

21

22

VAN DE REDAKTIETAFEL

In de ledenvergadering van 27 februari j.l. werd kort ingegaan op het jaarverslag van de Toorts over het jaar 1995.

Alhoewel er geen sprake was van wereldschokkende onthullingen meent de redactie er goed aan te doen (met name voor de leden die op 27 februari j.l. niet aanwezig konden zijn) enkele punten uit het jaarverslag te noemen.

Inhoudelijk bevatte de Toorts het afgelopen jaar een aantal bijdragen, die zonder de overige bijdragen te kort te willen doen, het gebruikelijke type overstegen. Met het gebruikelijke type worden bijdragen bedoeld die zijn ontstaan uit directe waarnemingen in de natuur, al of niet ondersteund door kennis verworven uit de literatuur, daar waar eigen kennis onvoldoende is. Vermeldenswaardig vindt de redactie de bijdragen: Bekende en onbekende lezers over een gedicht "O Holland Schoon" van M.A. Prick van Wely, "De man die bomen plantte", bewerking van een verhaal van Jean Giono, gebaseerd op een jeugherinnering aan zijn vader, "Ze hebben niet het flauwste begrip", een vermenselijkt verhaal over mevrouw Merel en "Een relativerende kijk op het milieu", gebaseerd op een voordracht over de kosmische invloeden op ons verhoudingsgewijs kleine planeetje aarde.

Vervolgens werd een nieuwe rubriek geopend onder de titel "Gidsen op 't spoor". Het betreft hier bijdragen op basis van opdrachten, die door de gidsen van de laatst gehouden gidsencursus, zijn samengesteld. Een aantal daarvan zullen dit jaar en ook in de komende jaren in de Toorts worden gepubliceerd.

De redactie had naast haar redactioneel werk te maken met vragen van de kant van het bestuur, die wat betreft de kosten, consequenties met zich meebrachten.

Kortgezegd had één vraag betrekking op vereenvoudiging van de vormgeving van de Toorts, waardoor de kosten omlaag zouden kunnen. De andere vraag had betrekking op verhoging van het aantal edities van de Toorts van drie naar vier per jaar. Na grondig onderzoek, waarbij kwaliteit en presentatie van de Toorts, alsmede meer werk, een voorname rol speelden, werd besloten de Toorts in zijn huidige vorm met 3 edities per jaar te handhaven.

Kortom, de elementen om voor onze lezers een aantrekkelijk blad te presenteren, zijn ook nu aanwezig. De redactie gaat dan ook met enthousiasme voort op de ingeslagen weg.

De redactie

Kopij voor het volgende nummer inleveren uiterlijk 1 juli 1996

Heel handig is het voor de redactie als u uw ingezonden werk op een floppy aanlevert (inclusief een uitdraai van uw artikel). Tik de teksten zo eenvoudig mogelijk (platte tekst) d.w.z. maak het niet te mooi! De bewerking ervan is voor de redactie dan nog gemakkelijker.

IVN ZAKELIJK

"De Toorts" is het contactblad van de IVN afdeling Haarlem en omstreken. Het IVN Vereniging voor natuur- en Milieuedukatie is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu. Verspreid over Nederland heeft het IVN ruim 180 afdelingen. Meer dan 16.000 leden

OP 27 FEBRUARI 1996 IN GEBUW "TER KLEEF"

Aanwezig: 31 leden en donateurs (namenlijst bij het secretariaat). Afwezig met bericht: Wil van Beek, Hanneke van Everdingen, mevr. van Everdingen, Hetty van Halder, Susan Kerstholt, Jan Rooymans, Evert P. van het Schip, Roelof van Waard en Mieke Wilmink.

1. OPENING.

Fred heet iedereen hartelijk welkom. De grote opkomst houdt, naar Fred's mening, verband met o.a. de diploma-uitreiking aan de deelnemers van de gidsencursus en een dia-presentatie van de werkgroep Lezingen.

2. VERSLAG VERGADERING 22 FEBRUARI 1995

Jan Willem merkt op: het onderwerp Toekomstplannen van de werkgroep Lezingen ontbreekt.

Theo vraagt naar het bomenroute-boekje (Toorts 37, pg. 6 bovenaan): waar is dat te verkrijgen? Antw: in het NME-centrum. Is het lespakket bolgewassen nog van de grond gekomen? Fred: nee, het IVN heeft hieraan geen invulling gegeven.

Het verslag wordt, onder dankzegging aan de notulist, goedgekeurd.

3. INGEKOMEN STUKKEN

Van het NCDO: Duurzaam Nederland.

Op 28 maart a.s. is er een debat in Zandvoort. Thema: leven in zee.

4. MEDEDELINGEN BESTUUR.

Er is een vacature voor een 2e secretaris. Er komt uit de vergadering geen reactie.

5. MEDEDELINGEN WERKGROEPEN.

De coördinatoren van de verschillende werkgroepen brengen verslag uit van hun activiteiten in het afgelopen jaar, alsmede van de plannen voor 1996. De verslagen zijn op te vragen bij het secretariaat.

6. FINANCIËEL VERSLAG OVER 1995.

Het kapitaal is wat teruggelopen, veroorzaakt door de daling van de rente. Het negatief saldo is nu f 3.400,- (aanschaf duurzame goederen, zoals een projector, en diverse andere onkosten).

7. VERSLAG KASCOMMISSIE.

Marga Kuyper meldt dat de kascommissie op 27 januari j.l. bijeen is geweest ten huize van de penningmeester. De commissie consta-

teerde dat de boekhouding overzichtelijk was opgesteld. Ze werd in orde bevonden. De commissie stelt voor de penningmeester décharge te verlenen.

8. SAMENSTELLING NIEUWE KASCOMMISSIE.

Deze zal bestaan uit: Marga Kuyper, Hetty van Halder en Anneke Hauet.

9. BEGROTING 1996.

Het bestuur had enige bezwaren tegen het voorstel van de penningmeester. Inmiddels zijn de verenigingsbegroting en de begrotingen van de werkgroepen goedgekeurd. De begroting van de werkgroep Excursies is wat opgekrikt.

Het bestuur vraagt de vergadering toestemming om een computer en printer aan te schaffen. Dit betekent wel een vermindering van ons kapitaal van f 3.100,-. De vergadering verleent haar toestemming en keurt de begroting goed.

10. RONDVRAAG.

* Jan Willem: in het welkomstboekje en de gele folder dient de werkgroep Lezingen te worden opgenomen.

* Cock vraagt om vrijwilligers voor de bemensing van de Groene Winkel op 9 juni (NISED). De vaste vrijwilligers zijn dan allemaal verhinderd.

*Marga vraagt of er, in het kader van het plan om te laten betalen voor excursies, wellicht een landelijke proef is geweest. Hoe is de huidige situatie ten aanzien hiervan? Fred: het Landelijk Bureau heeft hiervoor richtlijnen opgesteld. Het district N.Holland is tot de conclusie gekomen deze richtlijnen in 1996 niet over te nemen. (Amsterdam valt buiten het district). Jaap Kuyper vraagt of het Landelijk Bureau wellicht in geldnood verkeert. Antw: nee, de hoofdreden is dat andere organisaties (SBB, NM) wel geld vragen voor hun excursies.

Martin zegt dat "men" er van uitgaat dat de kwaliteit beter is als voor een excursie betaald moet worden.

Zondag j.l., tijdens een IVN-strandwandeling, vertelde een deelnemster dat deze wandeling in Zandvoort op de Kabelkrant was geweest. (Mede) daardoor was er grote belangstelling voor deze excursie. Martin vraagt of wij dit idee kunnen overnemen. Cock merkt op dat dit in de werkgroep Publiciteit zal worden besproken.

* Hermien merkt op dat het interview met Anneke en de beelden van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (uitgezonden op 27-2 j.l. in het TV-programma "Natuur in eigen land") heel goed als etalering van het IVN te gebruiken is, bv. bij oudercursussen en voor kinderen. Ook kan het bandje van belang zijn voor de Groene Winkel of tijdens de Paddestoelendag.

11. SLUITING.

Voorzitter bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering.

Janny de Vries, secretaris

WOENSDAG 17 JANUARI 1996 EDITIE 36 - 37 WEEK 3/558 .Haarlems Dagblad.

1996: Jaar van de Natuur in Nederlandse bibliotheken

HAARLEM. — Komende jaren zullen de openbare bibliotheken van Nederland gezamenlijk van zich laten horen. Daartoe is gekozen voor campagnejaren met collectieve momenten. In 1996 is het thema Natuur (en milieu). De collectieve momenten vallen in mei en november en worden samen met partners op het gebied van natuur en Milieu gevoerd.

In mei is Staatsbosbeheer de partner van de Nederlandse Openbare Bibliotheken. In de week van 6 tot en met 11 mei wordt dan in of vanuit alle bibliotheken van Nederland informatie verstrekt over Staatsbosbeheer, lezingen gehouden door boswachters, excursies verzorgd, tentoonstellingen getoond en nog veel meer.

In november is het ministerie van VROM de partner. In

de week van 4 tot en met 9 november wordt in alle bibliotheken een speelse variant van de 'Beter milieu begin bij jezelf' campagne gevoerd. Een beter milieu is tenslotte al begonnen, in iedere gemeente op een andere wijze.

Naast deze qua tijdstip gemeenschappelijke acties zal gedurende het gehele jaar door alle Openbare Bibliotheken bijzondere aandacht besteed worden aan alles wat met de Natuur te maken heeft.

Deze activiteiten zullen op verschillende momenten spelen en van een grote diversiteit zijn. Zoals: tot half februari rijdt de Natuur Informatiebus door Noord-Holland. Iedere dag staat hij bij een andere bibliotheek; tientallen tentoonstellingen op evenzovele gebieden van natuur en milieu zullen gedurende 1996

door de Nederlandse bibliotheken gaan; in veel bibliotheken worden lezingen en theatervoorstellingen gehouden over de natuur in de ruimste zin van het woord; samen met Kids for Animals verzorgen de bibliotheken in voor- en najaar kleur- en tekenwedstrijden voor de jeugd; samen met Staatsbosbeheer wordt een teken/schilder/fotografeerwedstrijd met prachtige prijzen georganiseerd; op 20 maart, de 40ste boomfeestdag, worden er in tal van Nederlandse bibliotheken sprookjes voorgelezen die in de bossen spelen waaruit Europa vroeger bestond; gedurende heel 1996 zullen in de bibliotheken hoekjes ingericht worden die met de natuur te maken hebben. Boeken in dit genre komen uit de kast en plaatselijke verenigingen zullen zich presenteren.

STREKKEN

Zaterdagmiddag in december, de Amsterdamse Waterleiding Duinen. Even tien minuutjes inlopen en het onwillige lijf strekken aan de boomstammen alvorens we onze wekelijkse rondje van twintig kilometer gaan draven.

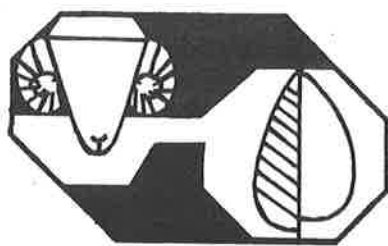
In het dorre eikeblad naast mij zit een zwarte heer met oranje snavel verwoed naar zijn lunch te hakken. Bladeren en takjes vliegen in het rond. Merels eten zelden met mes en vork. In mijn ooghoeken nadert verstolen een dof-bruine soortgenoot zonder kleurtje: zijn zomerse vriendin.

Maar vandaag is ie niet van haar gediend: Opgedonderd, dit is mijn tafeltje; ga maar ergens anders scharrelen. Maar ze heeft honger en poogt aarzelend een maaltje bij elkaar te jatten. Hij zet zijn vleugels en veren uit. Zijn kop duikt omlaag en met een kort rukje schiet hij schuin op haar af. Erg verontrust is zij niet al schuift zij toch maar een metertje op.

Ga nou toch weg mens, rent hij er weer op af. Maar ze is niet onder de indruk. Zo bekvechten ze een paar minuten om elkaar heen. Kop naar beneden, ontwijken, stukje rennen. Dan geeft ie 't op. Op een afstandje rotzooien ze samen door de bladeren. Hun tafelmanieren zijn slecht maar ze vreten er goed van: Pik, hap, slik, weg, reserves voor de winter maken. De hemel is grijsig, 't is bijna windstil. Er zit vorst in de lucht. Een mooie dag.

Evert P. van het Schip

Tentoonstelling IVN

**MILIEUCENTRUM EN
KINDERBOERDERIJ
HEEMSTED**

De Werkgroep Tentoonstellingen heeft twee velden van activiteit. Allereerst het tentoonstellingswerk ten dienste van de eigen IVN activiteiten, zoals Knoppendag, Spaarnwoudedag, Paddestoelendag. Daarnaast is de Werkgroep actief bij de tentoonstellingen in het Ecodroom te Heemstede. De Werkgroep sluit aan op het door de beheerscommissie vooraf gekozen jaarthema. Naast de hand- en spandiensten bij de exposities van de Milieuraad, de beheerscommissie en de kinderboerderij, bouwt de werkgroep éénmaal per jaar een tentoonstelling volledig in eigen beheer. Het jaarthema voor 1996 is: Huisvesting. De door de werkgroep uitgevoerde tentoonstelling sluit aan op dit thema onder de titel: "Kruip en kijk er 'ns in". Deze tentoonstelling geeft een beeld in vitrines, kijkdozen en op decorwanden, van de vele gevarieerde vormen van nesten, hollen en huizen van dieren. Ook wordt getoond, dat er ook onder de dieren krakers zijn. Deze IVN tentoonstelling is zodanig ingericht, dat hij met name voor kinderen leerzaam en attractief is.

De tentoonstelling duurt van 30 maart t/m 5 juni a.s. en is elke middag geopend van 14.00 tot 16.30 uur in het Ecodroom, Groenendaal, Heemstede.

Wie heeft serieuze belangstelling voor:

10 jaargangen van de bladen:
De Toorts
Mens en Natuur
Natuurmonumenten

Bel dan Carla Leijzers-Vis
Telefoon privé 023 5384606
Telefoon werk 023 5300222

Ditmaal is de beurt aan de wilg, niet direct een "kruid", maar wel met geneeskrachtige werkingen.

De WILG (*Salix*) behoort tot de familie van de Salicaceae (wilgachtigen). Hij komt uitsluitend op het noordelijk halfrond voor en telt daar ongeveer 200 soorten. In ons land behoort de wilg tot de meest karakteristieke bomen langs wegen, sloten en weilanden. Hij verlangt een vochtige, vruchtbare grond.

Er bestaat in Nederland een aantal bekende soorten, zoals schietwilg, de knotwilg, de kraakwilg en de (uitheemse) treurwilg. Minder bekend zijn de boswilg, de geoorde wilg en de kruipwilg. De boom wordt ook gekweekt, tot de kweekvormen behoort o.m. de gele treurwilg. De knotwilg is een afgeknotte schietwilg; de uitgegroeide jonge scheuten daarvan worden wilgetenen genoemd.

De SCHIETWILG (*salix alba* L.) is van de ons bekende wilgesoorten ongetwijfeld de hoogste: een boom van meer dan 20 meter hoog is beslist geen uitzondering.

Als volksnaam voor schiet- en knotwilg vond ik: schotwilg, schietwerf, bindwilg en tronkboom.

De bladeren zijn lancetvormig, fijn toegespitst, zijdeachtig behaard en, zeker aan de onderkant, zilverkleurig. De boom is tweehuizig. De bloeiwijze bestaat uit (opgerichte) katjes, geel tot groenachtig van kleur. Ze vormen in het voorjaar een welkome voedingsbron voor bijen, vlinders en zweefvliegen.

Geschiedenis

In de oudheid maakten heelmeesters veel ophef over de wilg, zonder te omschrijven over welk soort zij het hadden. In feite bezitten alle wilgesoorten met smalle bladeren geneeskrachtige

De Wilg

(*salix*)
familie der Salicaceae

a. twijg met stui/meelbloemen
b. twijg met stamperbloemen

eigenschappen. Sinds de tijd van Matthiolus, de 16e eeuw, wordt al melding gemaakt van wilgeblad als middel tegen slapeloosheid. Sinds de 17e eeuw werd de bast als koortswerend middel gebruikt.

Helaas moet de vriendcultuur ook al weer tot de geschiedenis gerekend worden. Daarbij werden de takken van de wilg laag bij de grond afgesneden, met als gevolg dat de overgebleven stronken zich nog altijd als zeer grillig manifesteren. De afgesneden takken werden voor allerlei doeleinden gebruikt: zinkstukken, beschoeiingen, maar ook in de mandenvlechterij en hoepelmakerij (hoephout, afkomstig van de katwilg, die mooie, rechte takken maakt).

Bestanddelen:

Een glycoside (salicine) in de bast, veel looistof en verschillende minerale zouten.

Toepassingen

Salicine is een stof die genezend werkt. Tot aan de

ontdekking van de synthetische salicylpreparaten (aspirine) was de schietwilg van alle geneeskrachtige planten de belangrijkste leverancier. Salicylzuur gaat ontstekingen tegen, is koortswermend, pijnstillend en zweetbevorderend. Met een extract van het wilgekatje wordt een goed resultaat geboekt bij menstruatiemoeilijkheden, seksuele overprikkeling en slapeloosheid.

Recept

Drie theelepels van de bast met 1/4 l. water opzetten. Vijf uur laten staan, dan opkoken en per dag opdrinken. Bij blaas-, maag- en darmcatarre: 10 gr. van de bast korte tijd koken met 1 kopje water.

Jacq. de Jong

De Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk

Geruisloos is in november vorig jaar een jubileum voorbijgegaan en wel het tweede lustrum van de stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk (SZKN). Deze rust staat in schril contrast met de hausse aan activiteiten in 1988, toen deze stichting de motor was achter een grootschalige manifestatie over natuur en landschap in de regio. Na deze manifestatie werd het stil omdat blijkbaar iedereen een adempauze nodig had en de manifestatie niet aan ieders doelstelling had voldaan.

Toch is SZKN blijven bestaan en heeft een minder ambitieus, maar daarom niet minder belangrijk doel gesteld, namelijk: gezamenlijk met de natuurclubs in Zuid-Kennemerland optrekken tegen bedreigingen, fungeren als aanspreekpunt voor natuurbescherming in deze regio en op strategisch niveau lijnen uitzetten voor behoud en ontwikkeling van de natuur in Zuid-Kennemerland en het 'Haarlemse deel' van de Haarlemmermeer.

Waarom een koepel voor natuurbescherming? Natuurbeschermen is iets anders dan natuurbeleving of natuurstudie. Wilgen knotten of paddentunnels aanleggen is een vorm van natuurbescherming, maar een andere vorm dan waar SZKN zich mee bezig houdt. Natuurbescherming betekent vooral dat men zich bezig houdt met lobbyen, het volgen en becommentariëren van natuurbeleid en -beheer en het hanteren van regelgeving. Deze activiteiten vinden plaats op een gemeentehuis, bij een provinciale dienst, bij de Raad van State, of gewoon 's avonds thuis achter de PC. Deze vorm van natuurbescherming vraagt een aparte expertise. Je moet het leuk vinden om beleidsmatig actief te zijn en de taal van het openbaar bestuur kunnen spreken. In onze organisaties zijn deze kwalificaties over het algemeen dun gezaaid; wij struinen nu eenmaal liever in de natuur met een handboekje, dan door een kantoorgebouw met een bestemmingsplan onder de arm. Met het bundelen van de schaarse krachten uit onze organisaties kunnen we een vuist maken. Een vuist die voortdurend omhoog moet, omdat natuur in Zuid-Kennemerland kwalitatief en kwantitatief achteruit blijft gaan.

SZKN, meer van hetzelfde?

Neen! De stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk doet nadrukkelijk niets wat alle

aangesloten clubs zelf doen. Natuurbescherming op natuurlijk niveau is het enige bestaansrecht van SZKN. Niet meer, maar zeker ook niet minder. Alle aangesloten organisaties behouden hun eigen competentie, cultuur en verantwoordelijkheden. Alleen voor dat ene belangrijke stukje werk dat ik hierboven heb beschreven, wordt SZKN gemachtigd door de aangesloten organisaties om als vertegenwoordiger op te treden.

Wie is dan SZKN?

Momenteel participeren alle grote natuurorganisaties die in Zuid-Kennemerland actief zijn. Dat zijn de Koninklijke Natuurhistorische Vereniging afdeling Haarlem, de stichting Ecologisch Beheer, de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, de regioconsulenten van stichting Duinbehoud, de vereniging tot Behoud van de Hekslootpolder en de afdelingen Midden-Kennemerland en Haarlem van het IVN. In het bestuur van SZKN zitten (bestuurs) leden van voornoemde organisaties, die een aantal malen per jaar bij elkaar komen om de ontwikkelingen op het terrein van natuurbescherming te volgen en hoofdlijnen uit te zetten voor ons regionale natuurbeschermingsbeleid.

De structuur van SZKN.

Het bestuur bestaat uit voorzitter Henk Wijkhuisen (namens stichting Duinbehoud), secretaris Joop Mourik (namens de KNNV, afd. Haarlem), penningmeester Bert van Dijk (namens de KNNV, afd. Haarlem) en als leden Martin Smit en Coen Looij (Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland), Willem Bogaards en Peter de Jong (Hekslootvereniging), Fred Hagens (IVN Haarlem), Wim Veenendaal (IVN Midden-Kennemerland) en Benno Veugen (SEB).

Ook nemen soms derden als toehoorder deel aan de vergaderingen, zoals de voorzitter van het district Noord-Holland van de vereniging Natuurmonumenten. Binnen een bestuur functioneert een actieve kern van enkele mensen, die snel en adequaat kan reageren op voor de natuur negatieve ontwikkelingen. Ad hoc worden deskundigen vanuit onze organisaties geconsulteerd en/of ingezet bij (regulier) overleg of concrete acties. Voor een aantal (langlopende) projecten bestaan projectgroepen. Zo zijn er o.m. de projectgroepen 'Haarlemmermeer' die zich bv. met het Groen-

plan aldaar bezig houden, en de projectgroep 'Nationaal Park Zuid-Kennemerland', die zich buigt over de invulling van dit park.

Tot slot.

In onze organisaties wordt nogal eens geklaagd dat men zo weinig hoort van SZKN. Misschien is dat maar goed ook, want veel activiteit zou veel aantasting betekenen van natuur en landschap. Bovendien is een relatief kleine groep van mensen in onze organisaties actief binnen de natuurbescherming en hebben hieraan hun handen vol. Die drukte gaat wel eens ten koste van communicatie.

Wie wordt er van gemaakt, dat SZKN ook wordt gevraagd om de autoriteiten te informeren? Provincie, Raad v. State, welk gezamenlijk bestuur is dat? Is de raad: adviesraad of anderszins?

Verkeerslawaaï funest voor bosvogels

Het liefdeslied van bosvogels, zoals de fitis en de blauwborst, is aan dovemansoren gericht als ze te dicht bij een overweg zitten te kwelen. Omdat de vrouwtjes de lokroep van de mannetjes simpelweg niet kunnen horen, blijft het paren uit en daalt het broedsucces van een populatie aanzienlijk.

Dat verkeerslawaaï opvallend genoeg meer slachtoffers maakt dan het verkeer zelf, blijkt uit het promotie-onderzoek van Rien Reijnen, als landschapsecoloog verbonden aan het Instituut voor Bossen en Natuuronderzoek (IBN/DLO) in Wageningen.

"Vlak aan de weg zitten vooral de jonge mannen", weet dr. Reijnen. "Die zijn vrij plaatstrouw en zitten daar rustig het hele jaar te zingen, in de hoop een vrouwtje te lokken. De vrouwtjes zijn echter veel mobieler. Horen die de lokroep niet en raken ze in de stress van het verkeerslawaaï, dan zoeken ze elders hun heil.

Bij deze dan ook een oproep aan al die mensen die iets meer aan beleidsmatige natuurbescherming willen doen, of menen dat het anders, beter en meer moet: neem contact op met SZKN!

Henk Wijkhuisen, voorzitter stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Henk Wijkhuisen, tel. 071 5131800 (werk) en 0255 532986 (privé), of bij Fred Hagens, tel. 023 5312427.

Die mannetjes zullen dan het jaar erna wel een ander territorium opzoeken, maar als je weet dat de gemiddelde leeftijd van een fitis maar anderhalf jaar is, is dat voor veel heren te laat".

Ook bij weidevogels kan het verkeer het liefdesleven dwars zitten. "De grutto, onze nationale weidevogel, laat in een zone van duizend meter van de snelweg een afname van de broeddichtheid zien van zo'n veertig procent. Dat scheelt alleen al in het westen van Nederland zo'n drieduizend paar".

(Telegraaf)

In het pas verschenen Natuurboek voor kinderen dat geschreven is door Bas van Lier en Henk Kneepkens en uitgegeven is door Natuurmonumenten en IVN samen, staan leuke stukjes over wat kinderen in de natuur allemaal kunnen doen. Eén verhaal sprak mij bijzonder aan. Ik geef het idee meteen aan jullie door:

Schuilhut

Wilde dieren, klein of groot, hebben het heel snel in de gaten als je ze probeert te benaderen. Vaak hebben ze jou al gehoord, geroken of gezien, voordat jij nog maar het vermoeden hebt dat er een dier in de buurt is. Bij een gewone wandeling door bos, duin of veld zul je dan ook niet veel dieren zien. Die zijn allang gevluht als jij eraan komt. Maar met een beetje voorbereiding krijg je ze wel te zien.

Kant en klaar

In veel natuurgebieden staan kant en klare schuilhutten of kijkschermen voor je klaar. Soms staan die hutten bij voederplaatsen. De dieren weten dat ze daar op regelmatige tijden iets te eten krijgen en daar komen ze natuurlijk op af.

Wissels

Je kunt ook zelf een schuilplaats maken. Kies daarvoor een plek uit waarvan je kunt verwachten dat er dieren langskomen. Je kunt bijvoorbeeld zoeken naar

plaatsen waar dieren het pad kruisen. Dieren nemen namelijk vaak dezelfde weg. Daardoor ontstaan paadjes, die ook wel wissels heten. Je kunt ze herkennen aan de sporen die de dieren achterlaten. In de duinen kun je bv. konijnen en vossen bespieden.

Zelf bouwen

Als je een schuilhut wilt maken, moet je eerst bij de eigenaar of beheerder van het terrein vragen of het mag. Een heel eenvoudige schuilhut

maak je van drie flinke stokken en een zeildoek. Zo'n hut heeft de vorm van een wigwam. Gebruik alleen afgewaaide takken die op de grond liggen of nog beter, neem ze zelf mee. De bovenkant van de stokken maak je met touw aan elkaar vast. Over de stokken sla je het zeildoek, dat je ook met touw vastmaakt. Het doek moet natuurlijk een schutkleur hebben, dus groen of bruin. Op ooghoogte maak je er gaten in. De onderrand kun je het beste een beetje ingraven, zodat het doek niet gaat klapperen. Als je een geschikte plek kunt vinden waar twee bomen staan, dan kun je het zeildoek ook tussen die twee bomen

Tips

- * Je moet je schuilhut zo neerzetten dat je tegen de wind inkijkt. Anders ruiken de dieren dat er mensen in de buurt zijn en slaan ze meteen op de vlucht.
- * Bouw je schuilplaats desnoods een paar dagen voordat je hem gaat gebruiken. Zo kunnen de dieren eraan wennen.
- * Zorg ervoor dat je de hut onopgemerkt kunt bereiken. De weg naar je hut moet vrij zijn van takjes en bladeren die je komst kunnen verraden. Ook als je zit te kijken, moet je heel stil houden.
- * Overdag heb je niet veel kans dieren te zien. Dan slapen de meeste dieren. Pas in de avondschemering komen de eerste dieren tevoorschijn. De ochtendschemering is ook een goed moment om dieren te bekijken. Maar dan moet je wel vroeg opstaan!
- * Heb geduld. Dieren komen zich niet speciaal aan jou vertonen. Je moet dus wachten tot ze toevallig langskomen en dat kan wel een tijdje duren.
- * En... vraag altijd vooraf toestemming aan de eigenaar van het terrein.

ophangen en erachter gaan zitten.

Bron: Het Natuurboek voor kinderen, Bas van Lier en Henk Kneepkens.

Kinderhoek

Kleurplaat

Knip de stukken uit, en plak ze zó op dun karton dat je goed kunt zien wat de plaat voorstelt. Daarna kun je hem kleuren en in je kamer aan de muur hangen.

OPROEP

Sinds begin 1993 ben ik coördinator van de werkgroep Kinderen. Medio 1996 zal ik, naast mijn huidige baan, een opleiding gaan volgen. Ik wil dan, gezien de extra tijdsbelasting, geen coördinator meer blijven van de Kinderwerkgroep.

Binnen onze werkgroep zijn er geen kandidaten voor deze vrijkomende plaats. Ik hoop dat er binnen de vereniging wel iemand is die het leuk vindt om activiteiten te organiseren voor

kinderen. Tot de volgende zomervakantie ben ik bereid om een nieuwe persoon op deze plek in te werken.

De werkgroep bestaat, naast de coördinator, uit de volgende vaste leden: Emmy van de Wiel, Anne-Marie Vesters, Ans Boogers, Trijnie van de Spek, Paul de Vocht en Elisa Ginton. Enkele andere leden doen af en toe iets voor onze werkgroep. Er zijn ook nog enkele IVN-ers voor kinderen werkzaam bij Thijssse's Hof.

Is je interesse gewekt, neem dan contact met mij op. Ik kan al je verdere vragen beantwoorden.

In afwachting van jullie reacties, ben ik 's avonds bereikbaar onder 023 - 52464488.

Hetty van Halder.

MONDIAAL CAFÉ

Organisatie: Derde Wereldplatform Haarlem, het gemeentelijk Natuur- en Milieucentrum ter Kleef en de gemeentelijke coördinator mondiale bewustwording. Samenwerkingsverband Mondiaal Café Parklaan 137, 2011 KT Haarlem. Telefoon 023-5423540. Telefax 023-5327142

Het Mondiaal Café vernieuwd!

In het Mondiaal Café discussiëren deskundigen en publiek onder leiding van een journalist over onderwerpen die te maken hebben met milieu, ontwikkeling en vrede. Steeds wordt de relatie gelegd tussen mondiale ontwikkelingen en wat wij in Haarlem hiermee te maken hebben. En wat we kunnen doen. Vanaf 1996 heeft het Mondiaal Café een nieuwe lokatie: het Mondiaal Centrum aan de Parklaan. Met de invoering van een vast panel verandert ook de opzet enigszins. De panelleden verlevendigen de discussie, ze geven commentaar op de inleider(s) en hun mening over de Haarlemse actualiteit. In het panel zit een journalist, een op mondiale onderwerpen 'betrokken' Haarlemmer en iemand uit de Haarlemse politiek, van steeds een andere partij. De discussie staat centraal in het Mondiaal Café. Maar daarnaast worden avonden regelmatig verrijkt door culturele bijdragen.

INFORMATIE DISCUSSIE CULTUUR

Programma Mondiaal Café 1996:

Donderdag 23 mei: Lokale agenda 21 en ontwikkelingssamenwerking.

De Lokale Agenda 21 moet een plan worden, waarin gemeenten hun bijdrage aan een schone en rechtvaardige wereld voor iedereen aankondigen. Op welke wijze kunnen Haarlemse initiatieven, die zich op elders in de wereld richten, hierop inspelen?

Woensdag 18 september: Kleding als wegwerpartikel. Mode betekent 'trends'. Het moet goedkoop zijn, anders is het niet te doen om trends te volgen. In de kledingindustrie worden daarom veelal slechte, goedkope materialen gebruikt en het wordt op een onfatsoenlijke manier in elkaar gezet. Dit veroorzaakt wereldwijd een enorme milieubelasting. Bovendien zijn de werkomstandigheden, met name in de derde wereld, vaak erg slecht.

Lokale Agenda 21 een weg naar een duurzame samenleving

Interessante aanhef, maar waar hebben we het eigenlijk over? Wat is een Lokale Agenda 21?

En wat wordt er verstaan onder een duurzame samenleving?

Lokale Agenda 21:

In 1992 vond in Rio de Janeiro de - door de VN georganiseerde - conferentie over milieu en ontwikkeling (UNCED) plaats. De aanwezige wereldleiders ondertekenden een verklaring, waarin een aantal principes zijn opgenomen die de basis vormen voor toekomstige beleidsontwikkeling. Deze verklaring over milieu en ontwikkeling ligt ten grondslag aan Agenda 21: het actieprogramma voor de volgende 21e eeuw. Er zijn 2500 actiepunten! Uitgangspunt is en centraal staat: de ontwikkeling van een duurzame samenleving. Een van de doelstellingen is dat iedere lokale overheid in 1996 - in nauw overleg met haar burgers - een eigen Lokale Agenda 21 opstelt.

Een duurzame samenleving:

Een duurzame samenleving is zo georganiseerd dat mensen zichzelf, het milieu en de natuur geen geweld aandoen en dat in de behoefte van alle (toekomstige) bewoners van de aarde wordt voorzien. Kortom, we moeten zo leven, dat we het leefmilieu niet verpesten voor onze kinderen en ook niet voor de medemens elders op de wereld.

Voor zo'n ideale samenleving is een echte cultuuromslag vereist, die op allerlei terreinen van het dagelijks leven doorwerkt.

De gemeente Haarlem krijgt net als veel andere gemeenten in Nederland van het ministerie van VROM geld om milieutaken uit te voeren (de VOGM-regeling). Met dit geld is de gemeente ondermeer verplicht een lokale agenda 21 op te stellen. Een belangrijke voorwaarde voor het opstellen van deze agenda is dat de gemeente in dialoog gaat met haar burgers (al dan niet georganiseerd in verenigingen) om met elkaar dit actieplan voor de volgende eeuw op te stellen. Op dit actieplan komen diverse actiepunten waarvan de verantwoordelijkheid van de uitvoering niet alleen bij de gemeente ligt, maar ook bij deze burgers.

Het IVN en de Lokale Agenda 21

Zoals hierboven al is genoemd vraagt een duurzame samenleving een geheel andere houding van de mensen. Door communicatie, voorlichting en educatie kan deze houding worden verkregen. Het IVN is van ouds her een vereniging die zich met natuur- en milieu-educatie heeft bezig gehouden. Het lijkt een logische weg dat ook het IVN in dialoog gaat met de gemeente en andere organisaties in de gemeente om actiepunten voor de lokale agenda op te voeren en haar verantwoordelijkheid te nemen bij de uitvoering daarvan. Dat klinkt heel zwaar maar in feite gaan we door op de weg die we allang hebben ingeslagen. Het enige dat we extra moeten toevoegen aan de excursies, cursussen, lezingen tentoonstellingen e.d., is nog duidelijker dan voorheen verbanden te leggen tussen ons handelen nu en de gevolgen daarvan voor de directe omgeving, elders in de wereld en de toekomst. Daarnaast kunnen we kijken of er nog andere doelgroepen zijn die we wat gericht willen benaderen, bijvoorbeeld milieu-ambtenaren of wethouders die verantwoordelijk zijn voor het natuur en milieu beleid? Of onze stadsgenoten die van elders komen? Het belangrijkste nu is dat we bekend raken met het begrip Lokale Agenda 21 en dat we na gaan denken hoe wij nog meer kunnen gaan werken aan een duurzame samenleving.

Ik hoop dat dit stukje een reactie oproept bij onze leden en donateurs en dat deze reactie ook naar de Toorts wordt gestuurd zodat we ook in de vereniging een dialoog aangaan voor een beter leefmilieu.

'laten we er iets aan gaan doen'
Fritz Behrendt, 1972

Wijzigingen LEDENBESTAND

Nieuwe leden

Mw. L. van Bakel
Bleekenbergplantsoen 14
2023 WJ Haarlem
tel: 5258190

Mw. Erribo Groenemeijer
Oosterhoutlaan 11
2012 RA Haarlem
tel: 5293353

Mw. J.M.A. Jong
Lt. Gen. Foulkeslaan 12
2111 WH Aerdenhout
tel: 5240836

Dhr. J.C. Krant
(zie J.M.A. Jong)

Mw. B. Modderman-Bezema
Vijverbos 23
2134 GN Hoofddorp
tel: 5633582

Mw. Y. Roosendaal
De Schelp 49
2042 DW Zandvoort

Dhr. J.H.P. Steggink
Kieftendellaan 65
2071 BV Santpoort-noord
tel: 5392156

Nieuwe donateurs

Dhr. L.C. Bakker
Pr. Clausstraat 3
2012 KV Haarlem
tel: 5422432

J.A. Gras
Zijlweg 114
2013 DM Haarlem
tel: 5310736

Michiel
Scheepmakersdijk 59
2011 AS Haarlem
tel: 5339830

Mw. F. Rieder
de Parelvisserlaan 149
2183 RK Amstelveen

Mw. E.A. Smit
Mr. S. v. Houtenstraat 16
2104 XC Heemstede
tel: 5281255

Dhr. W. Verschoor
Spieringweg 801
Paviljoen "de Kievit"
2142 ED Cruquius

Opgezegd

P. Berkhout (L)
H.W. Leloux (L)
mw. L. Smink (L)
J. v.d. Veldt (L)
mw. J. Zwaneveld (L)

Adreswijziging

Dhr. J.H.J. Belt (L)
Nieuw:
Gen. Spoorlaan 19
2111 WS Aerdenhout
tel: 5244986

A.W. Gmelig Meyling (L)
Nieuw:
Heemskerklaan 119
2181 XN Hillegom
tel: 0252 - 519965

Overige wijzigingen

Dhr. L. Melman
Sterrebostr. 13
2013 PA Haarlem
wordt donateur

Waarom de denne-appel hard is als een kegel...

Hoe zou het toch komen dat aan de ene struik of boom lekkere sappige vruchten groeien en aan andere, bijvoorbeeld de den, van die harde, houtige? Kinderen vragen zich dat ook af. Krijg je tijdens een excursie die vraag of geef je een les over vruchten en zaden, dan kan het volgende verhaal je daarbij misschien helpen.

De grote woestijn was leeg. Er groeide niets. Alleen de rotsen groeiden tot in de hemel. De geest van de westenwind verveelde zich en wilde wat doen met die lege ruimte. Hij dacht na, ademde diep in en met zijn uitademing schiep hij twee mensen. Een man en een vrouw. De man noemde hij Atam. De vrouw noemde hij Im. Elke dag ging de westenwind bij ze op bezoek. Hij verveelde zich niet meer.

Diep in een grot woonde een kwade geest. Hij verveelde zich nog steeds en werd jaloers op de westenwind. Op een dag maakte hij van zeeschuim een wit paard en stuurde dat naar de mensen toe. Im zag het paard, het prachtige witte paard, dat uit het niets naar hen toegekomen was. Im zei tegen Atam: "Ik denk dat dat het grote stamhoofd is". Atam bekeek het paard dat hen aankeek met ogen als sterren en ook hij geloofde dat het witte paard het grote stamhoofd was.

De westenwind, die vaak naar de mensen lag te kijken, zag het gevaar. Snel liet hij zich langs de regenboog omlaag glijden en riep naar Atam en Im: "Pas op, kom niet te

dichtbij! De kwade geest uit de grot heeft het paard naar jullie toegestuurd om jullie te vertrappen".

De westenwind dacht na over het paard en zei toen: "Paard, je bent er nu eenmaal. Daarom zal je vanaf nu de mensen trouw dienen".

De kwade geest was woest dat zijn plannetje mislukt was en bedacht iets nieuws. Hij stuurde een horzel op het paard af om het te bijten. Het paard zou om zich heen schoppen en zo de mensen vertrappen. Maar de westenwind doorzag ook dit plan. Na een weids gebaar van zijn arm over de kale aarde schoot overal prairiegras op. De westenwind trok een handvol gras uit de grond, maakte daar een staart voor het paard van en zei: "Hiermee kun je horzels verjagen". Toen de horzel naar de nek van het paard vloog, plukte de westenwind weer een bos gras en zo kreeg het paard zijn manen. Omdat er ook voedsel voor het paard moest zijn veranderde de westenwind met een weids gebaar kale grond in sappig, mals gras. Ook voor de mensen werden bomen en struiken geschapen met heerlijke sappige vruchten. De westenwind keek tevreden om zich heen.

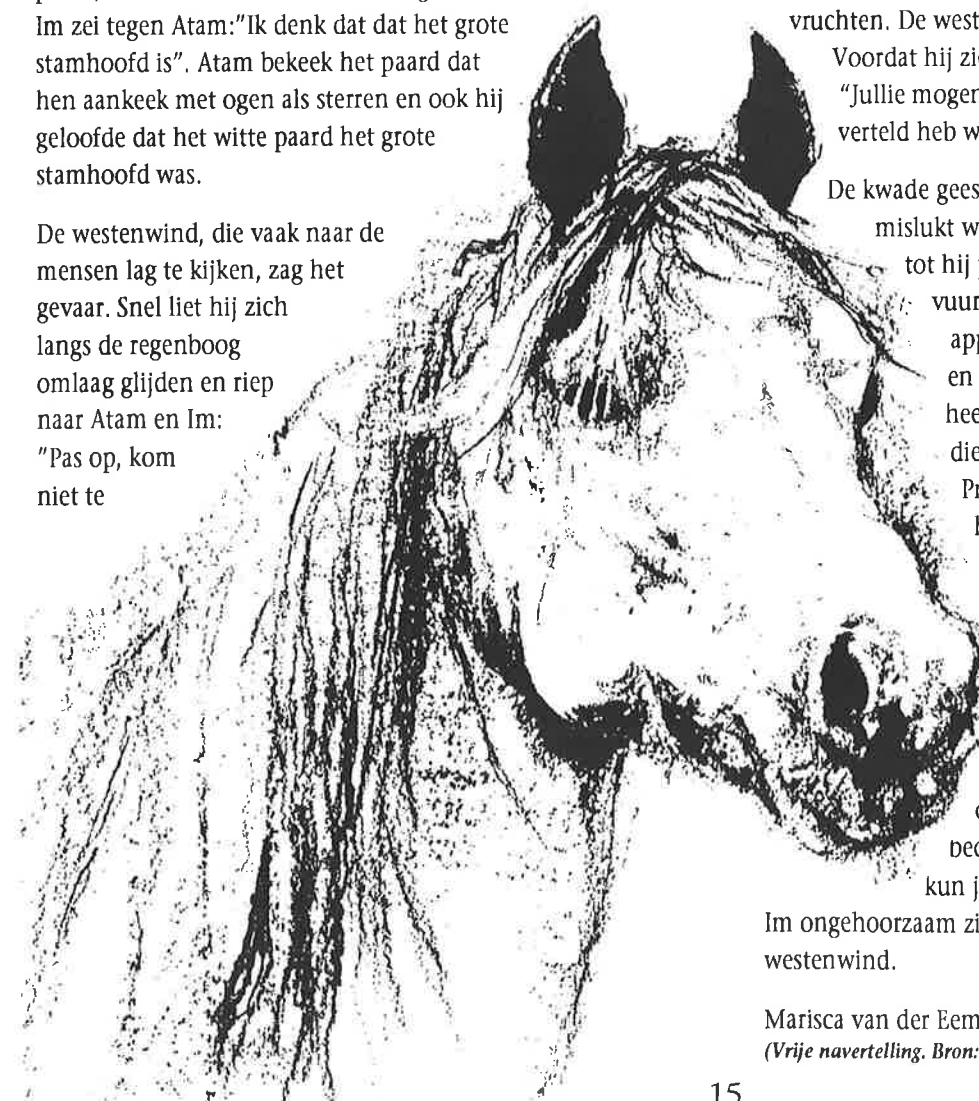
Voordat hij zich terugtrok waarschuwde hij Atam en Im: "Jullie mogen niet van de vruchten eten voordat ik jullie verteld heb welke vruchten goed voor jullie zijn".

De kwade geest in de grot was woest dat zijn plan weer mislukt was. Hij zat somber voor zich uit te kijken tot hij plots een idee kreeg. Hij lachte zo hard dat vuur uit de berg opspatte. Hij pakte een rijpe appel van de den, ging ermee naar de mensen en zei: "Waarom eten jullie niet van deze heerlijke vrucht. De westenwind is zo gierig, die wil alle vruchten voor zichzelf houden. Proef toch eens". Im nam de vrucht aan, hapte erin en gaf ook een stuk aan Atam die het helemaal opat. De boze geest verdween toen plots alle appels aan de den veranderden in harde, droge kegels.

Toen de geest van de westenwind weer op bezoek kwam en de kegels aan de den zag wist hij dat de mensen hem ongehoorzaam waren geweest. Als je bedenkt hoeveel houtige vruchten er zijn, dan kun je misschien bedenken hoe vaak Atam en

Im ongehoorzaam zijn geweest aan de geest van de westenwind.

Marisca van der Eem
(Vrije navertelling. Bron: "Sprookje van de prairie".)

Diabestand

- Een nieuw fenomeen -

Beloofd
In De Toorts
van december
1995 heb ik

jullie beloofd deze keer iets te vertellen over het uitleenen van dia's. Dit keer schrijf ik niet in de functie van materiaalcoördinator, maar heb ik de pet op van materiaalbeheerder. Een andere titel, die bijna hetzelfde klinkt, maar toch iets anders inhoudt. Het grootste verschil zit hem in het feit dat de materiaalbeheerder lid is van de Werkgroep Lezingen en namens deze werkgroep optreedt. Het materiaal bestaat in dit geval met name uit dia's.

Flinke hoeveelheid

Degenen die aanwezig waren op de ledenvergadering hebben onze presentatie mogen meemaken. Zij weten al dat de Werkgroep Lezingen de laatste tijd druk in de weer is geweest met het op naam brengen van een flinke hoeveelheid geschonken dia's. Elke dia heeft tevens een code meegekregen van de groep waartoe hij hoort. Voorbeelden van deze groepen zijn: plaatjeszwammen, vlinders en duin. Tegelijkertijd hebben wij een grondige selectie toegepast op grond van kwaliteit en bruikbaarheid. Van de resterende dia's konden wij er enkele niet op naam brengen. Deze gaan wij aan specialisten voorleggen. De dia's die wij wel hebben kunnen benoemen, zijn wij momenteel aan het inbrengen in de computer. Dit gebeurt in hetzelfde programma als ik voor de materialen van de afdeling gebruik: Rapid File.

Uitleenvoorwaarden van de Werkgroep Lezingen, IVN Haarlem e.o.

1. De dia's dienen uiterlijk vier weken van tevoren te worden aangevraagd.
2. De uitleentermijn is in principe vier weken. Bij meerdere aanvragen te gelijker tijd wordt de uitleentermijn in onderling overleg bepaald.
3. Bij overschrijding van de uitleentermijn bedraagt de boete f 0,10 per dia per dag en f 2,50 per magazijn per dag.
4. De dia's mogen uitsluitend in bijgeleverde magazijnen worden vervoerd.
5. Bij verlies of beschadiging van een dia wordt een vergoeding van f 2,50 per dia in rekening gebracht. Bij verlies of beschadiging van een magazijn wordt een vergoeding op basis van de dan geldende vervangingsprijs berekend.
6. Het dupliceren van de dia's is verboden.
7. Het is niet toegestaan de dia's en/of magazijnen uit te lenen aan derden.
8. De persoon die de ontvangstverklaring van dia's en magazijn(en) tekent, is bij overtreding van deze uitleenvoorwaarden aansprakelijk. Tevens verklaart hij/zij door ondertekening van de ontvangstverklaring bekend te zijn met deze uitleenvoorwaarden.

dia's. Als je inderdaad dia's wilt lenen, kun je met mij contact opnemen, telefoon (023) 5317756.
En: ik heb sinds kort een antwoordapparaat.

Annelies Botschuyver

Trefwoorden
Rapid File stelt
ons in staat de
dia's gemakkelijk

uit te lenen. Binnen het uitleensysteem is ook nu reserveren mogelijk. Als iemand bepaalde dia's zoekt, kan met behulp van trefwoorden eenvoudig een selectie worden gemaakt. De dia's worden per groep opgeborgen in plastic hoezen, die op hun beurt in ordners zitten. Hierdoor kan iemand in één keer 20 dia's van bijvoorbeeld beuk bekijken.

Antwoordapparaat

De werkgroep heeft nu besloten dat de dia's, die in de computer ingebracht en in de hoezen opgeborgen zijn, uitgeleend kunnen worden. Dit zijn momenteel ongeveer 400 dia's. Aangezien wij gestaag doorgaan met op naam brengen en invoeren worden dit er vrij vlot steeds meer. Iedereen die vanuit een werkgroep voor een IVN-activiteit dia's nodig heeft, kan bij ons terecht. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een lezing of een lesonderdeel binnen een cursus. Wij hebben wel enkele voorwaarden gesteld voor het lenen van

Doorlopende voorstelling*

"uit het leven gegrepen"

door Yolanda Giling

In mijn vorige artikel gaf ik al aan, nog één maal mijn gevederde vriendjes voor het voetlicht te zullen zetten. Dit wordt echter bij lange na niet zo'n opgewekt verhaal. Ook een vogelleven kent goede en slechte tijden....

De zomer van 1994 begon zo mooi. Pa en ma merel kozen onze druif voor hun nest. Vóór het klaar was, hadden eksters het al ontdekt. Het tweede -vlak er naast- werd ook niets. Nadat ook het nest in de vuurdoorn van de buurvrouw een sof bleek, verdwenen ze uit het zicht.

Op een dag ontdekte pa merel een ex-bloembak. Het ding had wel die bestemming, maar met inrichten waren we nog niet zo ver. De bak was 's winters danig verwaarloosd en er stond een plas water in. Pa merel keek er eens in en begon te badderen. Zodra hij weg was, holde ik naar buiten en nam de bak op. Het water reikte flink, maar in de keuken bracht ik daar verandering in. Ze stond nog maar net op haar plaats, of het 'ligbad' was al bezet door moe merel. Tussen het broeden door kwamen ze om beurten 'douchen'. Wéken lang hielden ze dat vol. Op een dag ontdekten de musjes dat het gespetter ook voor hen lekker was. Met de oogjes verheerlijkt gesloten, zaten ze op de rand en lieten zich nat spatten. Zodra moe merel hun bedoeling door had, joeg ze hen weg. Normaal deed ze dat nooit, maar nu waren ze toch echt te ver gegaan. In het vervolg bleven ze tijdens baddertijd eerbiedig uit de buurt.

Op een dag -ik had het water juist verversd- kwam pa merel. Hij landde op de rand, keek in het water en sprong. Op datzelfde moment zag ik hem naar adem snakken. Aan de andere kant kwam hij eruit. Hij keek nog eens naar het water en vloog duidelijk ontstemd weg. Ik kreeg geen tijd me schuldig te voelen, want daar kwam moe merel al. Aandachtig keek ze in het water en plonsde er doorheen naar de andere kant. Even leek ze mijn kant op te kijken en te denken: 'Het is wel koud, meid!' Toen ging ze nog eens heen en weer, schudde zich uit en dook erin.

Ze ging kopje onder en spatte met haar vleugels het water zó hard op, dat de ramen nat werden. Een lust voor het oog. Gedurende de zomer dronken de mussen er van en, als er genoeg water verdampt was, badderden ze er óók in.

In augustus kwamen pa en moe merel met hun jongen en deden vóór, hoe ze een nat verenpak moesten halen.

Zo voorspoedig leek het voorjaar van 1995 ook te worden. Eerst werden de nesten in de druif opgeknapt. Vergeefse moeite. Toen werd het nest in de vuurdoorn opnieuw uitverkoren. Drie weken achtereen losten ze elkaar af.

Op een mooie zondag in mei keek ik naar het nest. Er zat geen ouder op. Ik besloot het er op te wagen, zette een klapstoeltje in de tuin en verdiepte me in een boek. Plotseling drong de alarmroep van een merel tot me door. De roep kwam van de andere kant van het huis. Om me heen kijkend, ontdekte ik een ekster in een boom vlakbij. Nóg kwam er geen merel op het nest terug. Juist toen ik het ergste begon te vrezen, kwam de alarmroep dichterbij. In een boom verderop werd een nest bedreigd door een andere ekster. Hij had maling aan de ouders en deed een greep in het nest.

Kort daarop vloog een merel luid roepend de druif in. De paniek zakte wat, toen de ekster de boom verliet met iets bruins uit de snavel hangend. Hij streek neer in een boom en klemde zijn prooi met zijn klauw aan een tak en begon te pikken. Plotseling viel de jonge merel naar beneden. De snavel eerst, de vleugels iets gespreid, de pootjes er achteraan. Ik werd hier zo misselijk van, dat ik besloot naar binnen te gaan. Nauwelijks was ik in de kamer, of de ekster die ik het eerst had gezien, vloog de druif in. Hij hupte door naar de vuurdoorn en met iets wits in de snavel, landde hij op ons plaatsje. Snel kwakte ik de deur open en hij ging op de wieken, met ei en al. Voor één dag had ik genoeg gezien. En de merel-ouders, die keerden nooit weer.

Sinds een paar maanden komt er soms een ander merel-paar. Misschien dat de lege plek in het najaar wordt opgevuld door hun jongen....

Gidsen op 't Spoor

KRUISSPIN

De klasse der spinachtigen is zeer talrijk, het bekendst zijn de wielspinnen en de bekendste daarvan zijn de kruisspinnen. Ze hebben in de regel een behoorlijke variabele kleur, maar zijn gemakkelijk te herkennen aan de opvallende witte vlek in de vorm van een kruis op het achterlijf. Het spinnenlichaam bestaat uit een kopborst en achterlijf. De kop is door een naad van de borst gescheiden. Op de kop staan normaliter 8 ogen, zelden 6 of minder. Voor de mond zitten kaakklaauwen waarin een gifklier uitmondt. Naast de mond hebben spinnen pootvormige voelsprietten. De uitgangen van de spinnenwebklieren monden uit in het zachte achterlijf.

De meeste spinnen maken een of andere vorm van een web, een bekend voorbeeld uit ons land is het web van de kruisspin. Elke spin heeft 3 of 4 verschillende soorten spinklieren, elk met een eigen spintepel waardoor de draad naar buiten komt.

De draden kunnen zeer verschillend zijn b.v. de stevige spaken van een cirkelvormig web, waarover de spin kan lopen zonder ergens aan te kleven. Daaroverheen ligt een kleverige spiraal waarin de prooi vastraakt. Veel dunnere draden gebruikt de spin om zich te laten zakken. Nog een ander zijde is het spinsel waarmee de eieren worden omsponnen. Uit de eieren komen larven die al veel op de volwassen dieren lijken.

Zodra een prooi gevangen is in een kleverig deel van het web, komt de spin die in een niet kleverig deel zit, of loert in een schuilplaats vlakbij, snel tevoorschijn om de prooi te doden of te verdoven met een kaakklaauw, met draden te omwikkelen en op te slaan totdat de honger komt. Dan worden er verteringssappen in het lichaam van de prooi gespoten die het weefsel oplossen zodat de spin het kan opzuigen als een dunne brij

Door een stemvork tegen een web te houden kan je 9 van de 10 keer een spin tevoorschijn "toveren". De spin is dan in de veronderstelling dat er een prooi vastzit. De trillingen van de stemvork schijnen n.l. overeen te komen met de trillingen die een prooi veroorzaakt.

Tot slot nog wat historische gegevens waarin spinnen een belangrijke rol hadden.

Bij de Grieken en Romeinen werd een spin in een zakje of notedop om de hals gedragen, dit bood goede bescherming tegen koorts of andere ziekten.

In Europa was het in de 17e eeuw populair om spinnen amuletten te dragen men geloofde dat zo'n amulet de koorts kon absorberen.

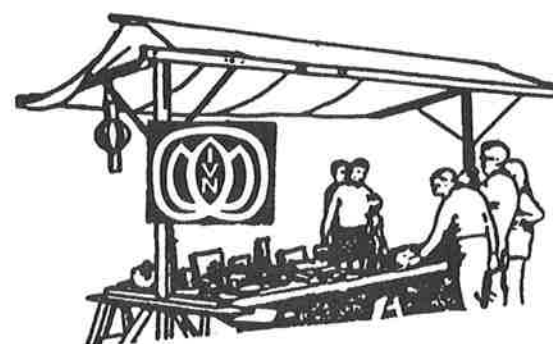
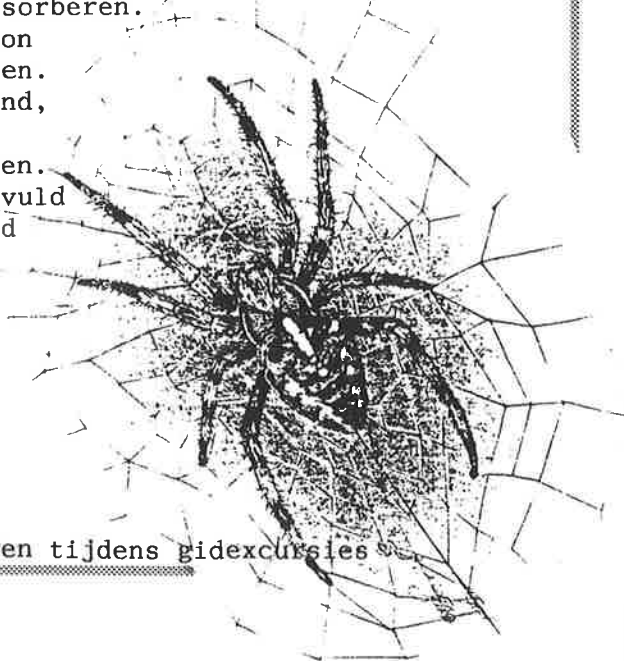
In de 17e 18e en zelfs 19e eeuw werd het gewoon om koortspatiënten een spin in te laten slikken. Advies van Dr. Mead (1764) vang een spin levend, bedek haar met zachte verse broodkruimels en laat de nuchtere patient dit geheel doorslikken.

Advies van Dr. Watson (1760) eet een druif gevuld met een geplette spin, of een spin uitgesmeerd op beboterd brood.

(Eet smakelijk).

Marian Laan.
Okt. '94.

Bron: Spinnen, spon, gesponnen: A.E. Docae
De grote natuurgids (Rebo productions)
Elzeviers wereld der dieren, aantekeningen tijdens gidexcursies

Nieuws uit de Groene Winkel

Duindieren

DUINDIEREN is het themanummer van de stichting 'Duinbehoud' van april 1992. Er zijn gelukkig nog een heleboel duindieren waar we van kunnen genieten. De wisselwerking tussen die dieren en het landschap waarin zij moeten overleven, is daarbij een boeiend gegeven. Deze uitgave gaat over een aantal karakteristieke duindieren en hun invloed op het verleden, het heden en de toekomst. Besproken worden bv. de zandhagedis, het konijn, de bosuil en verschillende soorten dagvlinders.

In de Groene Winkel voor f 8,95.

Schelpen en andere zeedieren

Een wandeling langs het strand is elke keer weer anders. De ene keer ligt het strand vol met kwallen en een andere keer zijn het krabben. Maar altijd ligt er wel wat. Veel strandvondsten zijn levenloze resten van dieren, zoals kleppen van weekdieren, vervellingshuidjes van krabben en eikapsels van haaien en roggen. In dit boek worden deze vondsten op heldere wijze tot leven gebracht. De Groene Winkelprijs moet nog vastgesteld worden.

Het Natuur-om-de-luwe boekje

De zesde uitgave in een reeks. Eerder verschenen ENGE-BEESTJESBOEKJE, SPORENBOEKJE, PADDESTOELENBOEKJE, BOMENBOEKJE, STRANDBOEKJE (tijdelijk uitverkocht!) en nu het NATUUR OM DE HOEK BOEKJE. Dit laatste laat dieren en planten zien die voorkomen in stad en dorp.

In de Groene Winkel f 4,95.

Voorjaarsgroenkursus "Natuur in de stad"

Evenals in '95 wordt dit voorjaar de groenkursus gegeven met als thema "Natuur in de stad". Deze cursus gaat in op die natuur die dicht bij huis is te vinden. Onderwerpen zijn onder andere: het klimaat van een stad, welke planten en bomen doen het goed in deze omgeving, water in de wijk, welke vogels kan je zien en hoe richt je je tuin in om vogels en insecten aan te trekken.

De bijbehorende excursies gaan naar het Heempark Romolenpark, de Haarlemmerhout, de wijk Romolen en de cursus wordt beëindigd met de fietstocht langs de diverse parken in Schalkwijk.

Wanneer: de woensdagen 24/4, 8/5, 22/5 en 5/6; de zondagen: 28/4, 12/5, 26/5 en 9/6.

Hoe laat: de woensdagen van 20.00- 22.00 uur, de koffie staat klaar om 19.45 uur. De zondagen van 10.00-12.00 uur. Met uitzondering van zondag 9 juni, de kursisten kunnen dan zelf kiezen wanneer ze de fietstocht maken tussen 11.00 uur en 16.30 uur.

Waar: In het gebouw bij de Wijknatuurtuin 'het Groene Hart' aan de Oostenrijklaan 58 te Schalkwijk

Hoe op te geven: Bij Ria van Gils, Prof. v.d. Waalsstraat 40, 2014 EG Haarlem, tel: 023-5247210

Register Oecologische Flora

Op veler verzoek is een afzonderlijk register samengesteld van de vijf delen waaruit de serie Nederlandse Oecologische Flora bestaat. Op alfabetische volgorde is, via de wetenschappelijke of Nederlandse naam, de beschrijving van o.m. planten en insecten te vinden, met verwijzing naar het betreffende deel van de Flora, en de pagina. Formaat 24 x 29 cm., 72 pagina's dik.

Nu al bij meerdere instanties uitverkocht, een tweede druk zal wel even op zich laten wachten, dus nu nog een aantal in de Groene Winkel. Groene Winkelprijs nog vast te stellen.

Cock Meijer, tel. 023 5247437

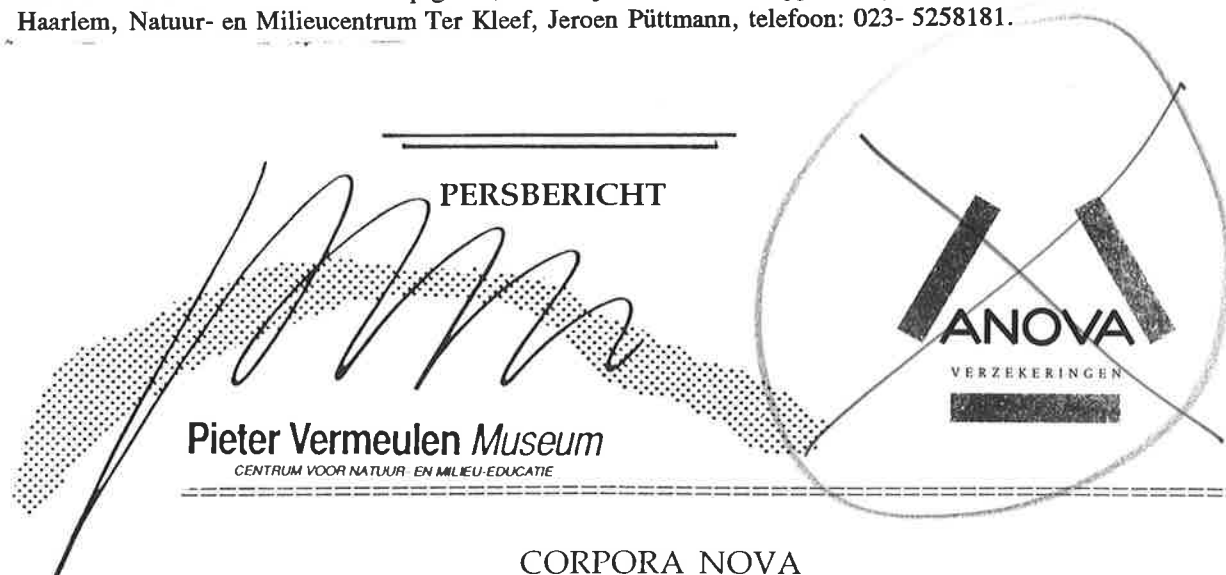

Milieubewust boodschappen doen in Haarlem met de actie 'Koop groen, natuurlijk doen!'

Een beter milieu begint ook in de winkel. Daar kunnen consumenten immers kiezen voor producten die beter zijn voor het milieu. De gemeente Haarlem organiseert daarom samen met de winkeliers van de Amsterdamstraat in Haarlem van 13 april tot en met 4 mei de consumentenactie 'Koop groen, natuurlijk doen!'. Deze actie helpt de consument bij het maken van milieuvriendelijke keuzes in de winkel. Ook promoten de winkeliers milieuvriendelijke producten in hun winkel. De actie wordt op 13 april geopend met een uitgebreide voorjaarsmarkt die in het teken van het milieu staat.

Meer informatie

Meer informatie over de actie 'Koop groen, natuurlijk doen' is verkrijgbaar bij: gemeente Haarlem, Natuur- en Milieucentrum Ter Kleef, Jeroen Püttmann, telefoon: 023- 5258181.

CORPORA NOVA
't aloude lijf opnieuw verbeeld

In de expositie 'Corpora nova' wordt het menselijk lichaam op een heldere en verfrissende manier bekeken. Nadat de expositie in het Universiteitsmuseum Utrecht te zien is geweest, is ze nu begonnen aan een reis door Nederland.

'Corpora nova' is te zien van zaterdag 20 april t/m vrijdag 28 juni 1996 in het Pieter Vermeulen Museum, Moerbergplantsoen 20
1972 XG IJmuiden tel 0255-536726

Het museum is geopend:

tijdens het Museumweekend, zaterdag en zondag 20 en 21 april 1996
van 11.00-17.00 uur
maandag t/m vrijdag van 9.30 tot 17.00 uur
elke eerste zondag van de maand van 11.00 tot 17.00 uur

Wij maken ons drukker over de dieren dan zichzelf...

Eenden en meerkoeten, elkaar verdringend in een elke dag kleiner wordend wak, uitgehongerde meeuwen die, steeds brutaler op zoek naar eten, krijsend over je tuin heenschieren, een blauwe reiger, eenzaam aan de kant van een dichtgevroren sloot, het waren de dagelijkse beelden van een wel erg lang durende wintertijd. We waren 't er allemaal over eens: de natuur zal wel weer flink te lijden hebben gehad! En we droegen daarom graag ons steentje bij toen Nico de Haan zijn alarmkreet lanceerde dat de bodem van het potje van Vogelbescherming, bestemd voor bijvoeding in de winter, in zicht kwam.

Maar Pieter Bielars van Eco-Mare op Texel is niet zo somber gestemd als hem gevraagd wordt naar het sterfte-percentages onder de vogels, deze winter. Er zullen ongetwijfeld wel veel slachtoffers zijn gevallen, maar hij zegt (nog) niet te weten of dat aantal groter is dan normaal. Er zijn namelijk nogal wat vogels uitgeweken, bijvoorbeeld naar de kust van Zeeland, waar het toch altijd zo'n vijf graden warmer is dan op Texel. En vogels die gewoonlijk in de binnenwateren van het vasteland fourageren, zijn veelal naar de kustgebieden geëvacueerd. Pas over een paar weken, als de vorst uit de grond is en de vogels weer naar hun eigen gebieden zijn teruggekeerd, kun je gaan bezien hoe groot de sterfte onder de vogels is geweest. Zo'n natuurlijke selectie, zeker na een reeks van zachte winters, is eigenlijk wel goed voor de natuur.

Harm Piek van Natuurmonumenten vindt ook dat het waarschijnlijk allemaal wel wat meevalt. Hoewel de winter lang is geweest hebben we relatief weinig sneeuw en ijzel gehad. Vooral ijzel is funest, wanneer er van die dikke korsten op de planten komen en de dieren niets meer te eten vinden. Ook de bomen hebben het dan zwaar te verduren: door het over-gewicht breken veel takken af.

Van de vogels hebben met name de roerdomp en de blauwe reiger het wel zwaar te verduren gehad. Maar herten, reeën, hazen en konijnen behoeften deze winter niet eens te worden bijgevoerd, aldus Piek. Die kunnen altijd wel genoeg voedsel vinden

als de sneeuwlaag maar niet te dik is. Bovendien hebben zij in de afgelopen herfst zoveel eikels en beukenootjes kunnen eten dat ze een flinke vetlaag hebben kunnen kweken.

Ook de bomen hebben niet noemenswaard te lijden gehad van de winter. Het enige waarvan ze last zouden kunnen hebben gehad, is van de hoge concentratie zout langs de wegen door het veelvuldig strooien.

Huub Berger, als beheerder van boswachterij Austerlitz sprekend namens Staatsbosbeheer, zegt dat zo'n strenge winter juist "hartstikke goed" is voor de natuurlijke selectie. Als wij een dier zien dat er volgens ons verkleumd bij zit of -loopt, vertalen we dat naar ons zelf, hoe wij ons zouden voelen in zo'n situatie. Maar wij weten immers helemaal niet hoe dat dier zich voelt en waarschijnlijk kan hij het, dankzij zijn verenpak of warme vacht, prima redden. Wat betreft de bomen en de planten, zegt Berger dat de natuur heus wel maatregelen heeft genomen om ze te laten overleven. Niet alleen zijn ze in de herfst reeds hun bladeren kwijt geraakt, maar wordt nu ook hun sapstroom tot een minimum beperkt. Bovendien, zegt hij, is een flinke winter ook in het voordeel van de insecten. Die kunnen, anders dan meestal gedacht wordt, heel goed tegen lage temperaturen. Juist tijdens een kwakkelwinter met veel nattigheid, verschimmelen ze en gaan daardoor dood.

Aan bijvoeren zit het gevaar dat er veelal verkeerd voedsel wordt aangeboden, waardoor dieren aan de diarree raken en dan nog erger verzwakken. Een vetbol bijvoorbeeld moet met de nodige voorzichtigheid aan de vogels worden aangeboden. Ze eten van nature namelijk al weinig vet en door het verorberen van zo'n vetbol raakt hun spijsvertering makkelijk van streek.

Berger besluit: "Naar Siberië, waar het 's winters wel tot zestig graden vriest, gaan we toch ook geen karrevrachten eten brengen?"

(bron: Telegraaf)

Jacq. de Jong

De Heimanshof

1 ha natuurtuin, gelegen aan de Wieger Bruinlaan 1 te Hoofddorp.

023-5616736, 023-5581158, 023-5246243

Geopend: op werkdagen van 9.00 tot 16.00 uur,
en in het eerste weekend van de maand
van 14.00 tot 17.00 uur.

op zaterdag én zondag is er één lezing van 14.30 tot 15.30 uur.

PROGRAMMA april t/m augustus 1996

april Museumweekend, lente in De Heimanshof
20 en 21 Extra openstelling wilde plantentuin en bezoekerscentrum
De Kijkdoos van 14.00 tot 17.00 uur.

mei De paden op..... lange afstandspaden
4 en 5 J. S. Smies, Amsterdam S.L.A.W

juni Vleermuizen in het landschap
1 en 2 Kees Kapteijn, Hoofddorp

juli Wilde plantentuin De Heimanshof in geuren en kleuren
6 en 7 rondleidingen Ton Engelman en de vriendenkring
14.00 uur, een kwartiertje proza en poëzie
buttons maken van gedroogde bloemen
Exp. Liesbeth van Eck aquarellen en keramiek Hoofddorp

augustus De Heimanshof; wel van gehoord en er nog nooit geweest ?
3 en 4 Dit brokje natuur mag U niet missen!
14.00 uur, een kwartiertje proza en poëzie
vanaf 14.30 uur rondleidingen

buttons maken van gedroogde bloemen
Expositie Ton Engelman gemengde technieken Haarlem

Aktiviteitenprogramma Voorjaar/Zomer 1996

Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, afdeling Haarlem en omstreken
Secretariaat: Mw. J. de Vries, Tel. 023 5331557

Nachtegalenexcursie, Kennemerduinen

Zondag 28 april.

I.s.m. de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Vertrek: 5.00 uur s'ochtends! Ingang Bleek en Berg, Bergweg, Bloemendaal. Duur: 2,5 uur. Toegangkaart verplicht. Kijker meenemen.
Informatie: Eric van Bakel, 023 5393507.

Excursie "Natuur in de stad", Bolwerken

Zondag 28 april.

Vertrek: 14.00 uur, Noorderbrug, Schotersingel/Maerten van Heemskerckstraat, Haarlem.
Duur: 1,5 uur. Informatie: Dik Vonk, 023 5254140.

Rondleiding "Bomen in de stad", Haarlem Centrum.

Dinsdag 7 mei.

I.s.m. Stadsbibliotheek Haarlem.
Vertrek: 19.15 uur, Stadsbibliotheek, Doelenplein, Haarlem.
Duur: 1,5 uur. Deelname uitsluitend na aanmelden. Informatie/aanmelden vanaf 16 april
aan de receptie van de stadsbibliotheek. Telefoon, 023 5157600.

Weidevogelexcursie Hekslootpolder

Zondag 12 mei.

I.s.m. Vereniging Behoud de Hekslootpolder en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland.
Vertrek 7.30 uur, infopaneel, Hoek Spaarndamseweg/Vondelweg, Haarlem. Duur: 2,5 uur.
Kijker meenemen. Informatie: Fred Hagens 023 5312427.

Excursie Vogelzang, Landgoed Huis te Vogelenzang.

Vrijdag 17 mei.

I.s.m. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland
Vertrek: 19.00 uur, ingang Bekslaan/Tweede Doodweg/Vogelenzangse Duinweg,
Vogelenzang. Duur: 2 uur. Toegangkaart verplicht. Kijker meenemen.
Informatie: Eric van Bakel, 023-5393507.

Excursie Kostverlorenpark/Zeedorpenlandschap

Zondag 19 mei.

Duinterrein met unieke cultuurhistorie en flora.
Vertrek: 14.00 uur, ingang Quarles van Uffordlaan, Zandvoort.
Duur: 2 uur. Informatie: Roelof Boddaert, 023-5717773.

Bermenwandeling, Spaarnwoude

Woensdag 22 mei.

Vertrek: 19.30 uur, PTT-toren Oude Weg, Waarderpolder, Haarlem.
Duur: 2 uur. Informatie: Leo v. d. Brugge, 023-5261584

Excursie Eetbare/geneeskrachtige kruiden, Middenduin.

Zaterdag 1 juni.

Vertrek: 9.00 uur, parkeerplaats bij ingang Duinlustweg, Overveen. Duur: 2 uur.
Deelname uitsluitend na aanmelden. Informatie/aanmelden: Mona Schön Westerduin,
Schotersingel 49, 2021 GC Haarlem, 023 5264411.

Deelname aan de activiteiten is gratis. Voor eventuele toegangskaarten dient men zelf te zorgen. Aanmelden voor de activiteiten is niet nodig, behalve als anders staat aangegeven. De activiteiten gaan altijd door! Bij de activiteiten zijn honden niet toegestaan! Om parkeeroverlast op de terreinen te voorkomen, wordt men verzocht om gebruik te maken van de fiets of het openbaar vervoer.

Voor informatie over het openbaar vervoer kunt u bellen: 06 9292 Kosten f 0,50 per min.

Voor deelname aan onze activiteiten zijn deze bepalingen van toepassing, tenzij nadrukkelijk anders vermeld!

Kinderexcursie, Strand Parnassia

Zondag 2 juni.

Voor kinderen van 4 t/m 10 jaar. Ouders gaan niet mee.

Vertrek: 10.30 uur, Restaurant Parnassia, Parnassiaweg Kennemerduinen, bij Bloemendaal aan Zee. Duur: 1,5 uur. Bij gebruik van de duiningang Parnassiaweg toegangkaart verplicht. Informatie: Annemarie Vesters, 023-5274773.

Landelijke IVN-dag/"Natuur in Stad en Dorp".

Zondag 9 juni.

Groene Fietsroute Schalkwijk

Speciaal voor deze activiteit is er een boekje met fietsroute samengesteld langs de groene bezienswaardigheden van Schalkwijk. Het boekje kan voor f 1,- worden aangeschaft in de Groene Winkel van het IVN die vandaag staat opgesteld in De Wijknatuurtuin 't Groene Hart, Oostenrijklaan 58, Schalkwijk, Haarlem. Dit is tevens het vertrekpunt van de route. Het boekje is verkrijgbaar van 12.00 tot 16.30 uur. Uitsluitend vandaag staan IVN Gidsen op aangegeven punten in de route.

Duur van de fietsroute: 2 uur. informatie: Anneke Wegman, 023 5352224.

Avondwandeling Middenduin

Woensdag 12 juni.

Vertrek: 19.30 uur, parkeerplaats bij ingang Duinlustweg, Overveen.

Duur: 2 uur. Informatie: Leo v. d. Brugge, 023-5261584.

Kinderexcursie, Eikenrode.

Zondag 30 juni.

Voor kinderen van 4 t/m 10 jaar. Ouders gaan niet mee.

Vertrek: 11.00 uur, ingang Prinsenlaan, Heemstede. Duur: 1,5 uur.

Informatie: Ans Boogers, 023-5312902.

Vlinderexcursie, Middenduin.

Zondag 7 juli

I.s.m. KNNV Dagvlinderwerkgroep Zuid-Kennemerland.

Vertrek: 11.00 uur, parkeerplaats bij ingang Duinlustweg, Overveen. Duur: 2 uur.

Informatie: Cock Meijer, 023-5247437

Zomerzwerftocht Amsterdamse Waterleidingduinen.

Zondag 25 augustus.

Dagvullende ontdekkingstocht door het zuidelijk deel van de AWD. Er worden ook enkele natuurontwikkelingsprojecten bezocht. Vertrek: 9.00 uur, ingang de Zilk, Zilkerduinweg, De Zilk. De tocht duurt ± tot 16.00 uur. Lunchpakket meenemen.

Toegangkaart verplicht. Informatie: Jan-Willem van Velzen, 023 5291207.

Dialezing "Natuur in de stad".

Dinsdag 3 september.

Aanvang: 20.00 uur, NMC Ter Kleef, Kleverlaan 9, Haarlem.

Duur: 2 uur. Informatie Dik Vonk, 023 5254140.

Excursie "Natuur in de stad", Vlinderwal, Roomolenpolder.

Zondag 8 september.

Vertrek: 13.00 uur, Kruising Europaweg/Nederlandlaan, Haarlem.

Duur: 1,5 uur. Informatie Dik Vonk, 023 5254140.

Week van het Landschap, Landgoederen Leyduin/Oud Woestduin/Vinkenduin.

Zaterdag 21 t/m zondag 29 september.

I.s.m. Stichting Het Noordhollands Landschap. Dagelijks een aanbod van natuur-activiteiten. Het volledige programma verschijnt in de Toorts van augustus.

Rondleidingen

Thijssse's Hof

Georganiseerd door medewerkers van de Hof en gidsen van het IVN. Iedere eerste zondag in de maand (behalve in juli en augustus). Vertrek: 14.00 uur, ingang Mollaan (achter Pannekoeken-huisje), Bloemendaal.